

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

२०२३ - २०२४

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग

(पुस्तक क्रमांक ४)

(ग्रंथालये)

येरवडा कारागृह मुद्रणालय, पुणे-४११ ००६

२०२३

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

२०२३ - २०२४

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग

(पुस्तक क्रमांक ४)

(ग्रंथालये)

उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने तयार केलेल्या कार्यक्रम अंदाजपत्रकांची यादी

कार्यक्रम अंदाजपत्रकाचे क्रमांक		कार्यक्रम अंदाजपत्रकाचे नाव
(१)	..	उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग खुद्द मंत्रालयीन विभागासह (उच्च शिक्षण)
(२)	..	उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग (तंत्रशिक्षण)
(३)	..	उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग (कला)
(४)	..	उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग (ग्रंथालये)

अनुक्रमणिका

पृष्ठ क्रमांक

प्रस्तावना

१. सार्वजनिक ग्रंथालये

..

..

१ ते २७

प्रस्तावना

ग्रंथालय संचालनालय

महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये अधिनियम, १९६७ अन्वये राज्यात सार्वजनिक ग्रंथालये व सार्वजनिक ग्रंथालय पद्धतीचे नियोजन, प्रस्थापना, परिरक्षण, संघटन व विकास साधण्यासाठी ग्रंथालय संचालनालयाची स्थापना दिनांक २ मे १९६८ रोजी करण्यात आली आहे. राज्यातील सार्वजनिक ग्रंथालयांच्या कामकाजावर देखरेख व नियंत्रण ठेवणे, नवीन सार्वजनिक ग्रंथालये प्रस्थापित करून त्यांचा विकास साधणे, सार्वजनिक ग्रंथालयांमध्ये जुने व दुर्मिळ ग्रंथ, नियतकालिके, हस्तलिखिते यांचा संग्रह करून तो जतन करणे, सार्वजनिक ग्रंथालये, ग्रंथालय संघ यांना शासनमान्यता तदर्थ, परिरक्षण, साधनसामग्री व अन्य सहाय्यक अनुदाने ग्रंथालय निधीतून मंजूर करणे, ग्रंथालयशास्त्राच्या प्रशिक्षण वर्गाच्या परीक्षा घेणे व प्रशिक्षित मनुष्यबळ उपलब्ध करून देणे, उत्कृष्ट सार्वजनिक ग्रंथालये, ग्रंथालय चळवळीतील कार्यकर्त्यांनी आणि ग्रंथालय कर्मचाऱ्यांनी केलेल्या कार्याचा गौरव करण्यासाठी त्यांना पुरस्कार प्रदान करणे, ग्रंथोत्सवाद्वारे वाचन संस्कृती जनमानसात रुजवणे, तसेच राज्यात प्रसिद्ध झालेल्या सर्व पुस्तकांची एक ग्रंथसूची प्रतिवर्षी प्रसिद्ध करण्याची जबाबदारी ग्रंथालय संचालनालयाची आहे.

राज्य शासनाने जनतेच्या उपयोगासाठी स्थापन केलेले व स्वतः चालविलेले १ राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालय, ६ शासकीय विभागीय ग्रंथालये व महसुली जिल्ह्याच्या ठिकाणी ३६ जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालये, ३ डिजिटल उपकेंद्रे, १ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर स्मृती ग्रंथालय व मार्च २०२२ अखेर शासनमान्य १२,१४९ सार्वजनिक ग्रंथालये यांच्या माध्यमातून राज्यातील ग्रंथसंग्रहांचे जतन करणे आणि ते आवश्यकतेनुसार वेळोवेळी जनतेला उपलब्ध करून देण्याचे कार्य केले जाते.

राज्यातील सार्वजनिक ग्रंथालयांवर नियंत्रण व मार्गदर्शन करण्यासाठी जिल्हास्तरावर ३६ जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालये आहेत. तसेच विभागस्तरावर अमरावती, औरंगाबाद, नागपूर, नाशिक, पुणे, मुंबई (कोकण भवन) येथे प्रत्येकी एक याप्रमाणे ६ सहाय्यक ग्रंथालय संचालक कार्यालये आहेत. आजमितीस संचालनालयांसह एकूण ५१ शासकीय कार्यालये असून, त्यामध्ये ४१८ अधिकारी व कर्मचारी कार्यरत आहेत.

सार्वजनिक ग्रंथालये

महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये अधिनियम, १९६७ अन्वये राज्यात सार्वजनिक ग्रंथालये व सार्वजनिक ग्रंथालये पद्धतीचे नियोजन, प्रस्थापना, परिरक्षण, संघटन व विकास साधण्यासाठी ग्रंथालय संचालनालयाची स्थापना करण्यात आली आहे. राज्यातील सार्वजनिक ग्रंथालयाच्या कामकाजावर देखरेख व नियंत्रण ठेवणे, नवीन सार्वजनिक ग्रंथालये प्रस्थापित करून त्यांचा विकास साधणे, सार्वजनिक ग्रंथालयामध्ये जुने व दुर्मिळ ग्रंथ, नियतकालिके, हस्तलिखिते यांचा संग्रह करून तो जतन करणे, ग्रंथालय विभागाचा वार्षिक अहवाल दरवर्षी राज्य ग्रंथालय परिषदेच्या मान्यतेनंतर शासनास सादर करणे, सार्वजनिक ग्रंथालये, ग्रंथालय संघ यांना शासन मान्यता तदर्थ, परिरक्षण, साधनसामग्री व अन्य साहाय्यक अनुदाने ग्रंथालय निधीतून मंजूर करणे, ग्रंथालय निधीचा हिशोब ठेवून त्याचा योग्य विनियोग करणे, ग्रंथालय शास्त्राच्या प्रशिक्षण वर्गाच्या परीक्षा घेणे व प्रशिक्षित मनुष्यबळ उपलब्ध करून देणे तसेच राज्यात प्रसिद्ध झालेल्या सर्व पुस्तकांची एक ग्रंथसूची प्रतिवर्षी प्रसिद्ध करण्याची जबाबदारीही ग्रंथालय संचालनालयाची आहे.

महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये अधिनियम, १९६७ मधील प्रकरण-२ अनुच्छेद तीन अन्वये राज्य ग्रंथालय परिषदेची स्थापना करण्याची तरतूद आहे. महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये अधिनियम, १९६७ च्या अंमलबजावणीशी संबंधित असलेल्या सर्व बाबींवर राज्य शासनास सल्ला देणे हे सदर परिषदेचे मुख्य काम आहे. प्रस्तुत अधिनियमात प्रत्येक महसुली जिल्ह्यासाठी जिल्हा ग्रंथालय समितीची प्रस्थापना करण्याची तरतूद आहे. जिल्ह्यातील ग्रंथालय सेवेचा योग्य धर्तीवर विकास साधण्यासाठी सर्व बाबींवर राज्य शासनास सल्ला देणे, सार्वजनिक ग्रंथालय संबंधात विहित करण्यात येतील अशी कामे त्यांजकडून समाधानकारकपणे पार पाडण्यात येत आहेत याबद्दल खात्री करून घेणे इत्यादी जिल्हा ग्रंथालय समितीची कामे आहेत.

महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये अधिनियम, १९६७ चे उद्देश पार पाडण्यासाठी ग्रंथालय निधी या नावाने संबोधण्यात येणारा एक निधी प्रस्थापित करण्यात आला आहे. ग्रंथालय निधी हा कलम २० अन्वये राज्य शासनाने दिलेले अंशदान, कलम २१ अन्वये राज्य शासनाने दिलेली कोणतीही विशेष अनुदाने, भारत सरकारने सार्वजनिक ग्रंथालयाच्या विकासासाठी राज्य शासनास दिलेली कोणतीही अनुदाने आणि सार्वजनिक ग्रंथालयांच्या विकासासाठी जनतेकडून देण्यात आलेली कोणतेही अंशदाने अथवा देणग्या यांचा मिळून झालेला आहे. सदर निधीतील पैसा अधिनियमाचे उद्देश पार पाडण्यासाठी तसेच (अ) सार्वजनिक ग्रंथालयांची प्रस्थापना, परिरक्षण व विकास (ब) परिषदेच्या व समितीच्या सदस्यांना देण्याजोगा पूरक भत्ता व (क) ग्रंथालय संचालकांनी मान्यता दिलेल्या सार्वजनिक ग्रंथालयांना व ग्रंथालय संघांना साहाय्यक अनुदाने देणे यासाठी वापरावयाचा आहे.

महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये अधिनियम, १९६७ अन्वये संपूर्ण राज्याकरिता एक राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालय व प्रत्येक विभागासाठी एक विभागीय ग्रंथालय प्रस्थापित करण्याची तरतूद आहे. यानुसार सदर ग्रंथालयांचे परिरक्षण, संघटन व विकास यांची संपूर्ण जबाबदारी शासनाची असून, त्यावरील सर्व खर्च शासनाकडून करण्यात येतो. वरील तरतुदीनुसार पुणे, नागपूर, औरंगाबाद, रत्नागिरी, नाशिक व अमरावती येथे विभागीय ग्रंथालये प्रस्थापित करण्यात आली आहेत.

महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये अधिनियम, १९६७ मधील तरतुदीनुसार १९९४ साली राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालय, ग्रंथालय संचालनालयाकडे हस्तांतरीत करण्याची कार्यवाही पूर्ण करण्यात आलेली आहे.

तसेच कोकण विकासाच्या ४० कलमी कार्यक्रमातील कलम ३२ अन्वये दापोली येथे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर स्मृती ग्रंथालयाची स्थापना दिनांक १ नोव्हेंबर १९९६ ला करण्यात आली आहे. राज्यात उपलब्ध असलेली हस्तलिखिते संग्रही प्राप्त करून ती जतन करण्याकरिता ग्रंथालय संचालनालयात एक हस्तलिखित विभाग कार्यरत आहे.

राज्यात एकूण ३६ महसुली जिल्ह्यासाठी एक याप्रमाणे ३६ जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालये सध्या कार्यरत आहेत.

राज्यातील शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांना तांत्रिक मार्गदर्शन व अनुदान वितरण करण्यासाठी जिल्हा स्तरावर ३५ जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालये, कार्यरत आहेत. संचालनालयांसह सध्या एकूण ५१ कार्यालये असून त्यामध्ये ४१८ अधिकारी व कर्मचारी कार्यरत आहेत.

राजा राममोहन रॉय ग्रंथालय प्रतिष्ठान, कोलकाता

देशभरातील सार्वजनिक ग्रंथालयांच्या विकासासंदर्भात सर्वतोपरी कार्यरत असणाऱ्या, केंद्र शासनाच्या सांस्कृतिक विभागांतर्गत राजा राममोहन रॉय ग्रंथालय प्रतिष्ठान कोलकाता मार्फत राज्यातील शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांचा सर्वांगीण विकास साधण्यासाठी प्रतिष्ठान व राज्यशासन यांच्या संयुक्त विद्यमाने खालील योजना राबविण्यात येतात:--

(१) समान निधी योजना (मॅचिंग स्किम्स) (२) असमान निधी योजना (नॉन मॅचिंग स्किम्स).

समान निधी योजना (मॅचिंग स्किम्स).-- प्रस्तुत योजना राबविण्यासाठी प्रतिष्ठान व राज्य शासनाचे अंशदान ५० : ५० या प्रमाणात आहे. सन २०१८-२०१९ या वर्षापासून राज्य शासनाचे प्रतिष्ठानसाठी अंशदान रुपये ३०० लाख रुपये व प्रतिष्ठानचे अंशदान रुपये ३०० लाख असा यासाठी एकूण निधी ६०० लाख सध्या उपलब्ध होते. त्याचे वितरण अंतिमतः प्रतिष्ठानकडून राज्यासाठी गठीत करण्यात आलेल्या राज्य ग्रंथालय नियोजन समितीच्या निर्णयानुसार करण्यात येते.

या मुख्य योजनेअंतर्गत खालील योजना राबविण्यात येतात :--

अ. राजा राममोहन रॉय ग्रंथालय प्रतिष्ठान व राज्य शासन यांच्या संयुक्त विद्यमाने राबविण्यात येणारी समान निधी योजना (MATCHING SCHEMES) खालीलप्रमाणे आहेत

- (१) ग्रंथसंच व इतर वाचनीय साहित्य वाढविण्यासाठी अर्थसाहाय्य योजना ;
- (२) ग्रामीण ग्रंथ संच केंद्र आणि फिरत्या ग्रंथालय सेवांच्या विकासासाठी अर्थसाहाय्य ;
- (३) चर्चासत्र, कार्यशाळा, प्रशिक्षण वर्ग, ग्रंथ प्रदर्शन आणि ग्रंथालय जनजागृती करण्याबाबत कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यासाठी अर्थसाहाय्य ;
- (४) वाचकांना सुविधा देण्यासाठी ग्रंथालयात फर्निचर, स्टोरेज साहित्य आणि इतर वस्तूंच्या खरेदीस अर्थसाहाय्य ;
- (५) इमारत बांधकामासाठी अर्थसाहाय्य ;
- (६) ग्रंथालयाचे अत्याधुनिकीकरणासाठीचे अर्थसाहाय्य ;
- (७) दिव्यांग अभ्यासक्रमाकरिता सुविधा निर्मितीसाठी अर्थसाहाय्य.

ब. असमान निधी योजना (NON-MATCHING SCHEMES) खालील प्रमाणे आहेत. (सर्वस्वी प्रतिष्ठानचे अर्थसाहाय्य)

- (१) ग्रंथालय सेवा देणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थांना ग्रंथ साधन सामग्री, फर्निचर, इमारत बांधकाम व इमारत विस्तार असमान निधीतून अर्थसाहाय्य ;
- (२) “ राजा राममोहन रॉय ग्रंथालय प्रतिष्ठान ज्ञान कोपरा ” विकसित करण्यासाठी अर्थसाहाय्य ;
- (३) महोत्सवी वर्ष ५०/६०/७५/१००/१२५/१५० वर्ष साजरे करण्यासाठी अर्थसाहाय्य ;
- (४) राष्ट्रस्तरीय चर्चासत्र, कार्यशाळा, प्रशिक्षण वर्ग व जागरूकता कार्यक्रम आयोजनासाठी अर्थसाहाय्य ;
- (५) बाल ग्रंथालय व राजा राममोहन रॉय ग्रंथालय “ बाल कोपरा ” स्थापन करण्याकरिता अर्थसाहाय्य ;

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर उत्कृष्ट सार्वजनिक ग्रंथालय पुरस्कार

या योजनेंतर्गत राज्यातील मान्यताप्राप्त सार्वजनिक ग्रंथालयांना सन १९८४-८५ पासून दरवर्षी प्रोत्साहनार्थ पुरस्कार दिले जातात. सन २००२-२००३ पासून अ, ब, क आणि ड वर्गातील प्रत्येकी दोन (एक शहरी व एक ग्रामीण) ग्रंथालयाची निवड करून त्यांना अनुक्रमे रुपये ५०,०००, रुपये ३०,०००, रुपये २०,००० व रुपये १०,००० गौरव चिन्ह व सन्मानपत्र असे पुरस्कार समारंभपूर्वक दिले जातात.

डॉ. एस. आर. रंगनाथन ग्रंथमित्र पुरस्कार

ग्रंथालय कायदा व ग्रंथालय संचालनालयाला २५ वर्षे पूर्ण झाल्याच्या निमित्ताने ग्रंथालय चळवळीत योगदान देणाऱ्या उत्कृष्ट ग्रंथालय कार्यकर्ता व सेवक यांना डॉ. एस. आर. रंगनाथन ग्रंथमित्र पुरस्कार देण्याची योजना सन १९९४ पासून सुरु करण्यात आली आहे.

सन २००२-२००३ पासून सदरहू पुरस्काराच्या संख्येत व रकमेत भरीव वाढ केली आहे. प्रस्तुत पुरस्कार राज्यस्तरावरील एकेक कार्यकर्ता व सेवक यांना रुपये २५,००० तसेच राज्यातील ६ महसुली विभाग स्तरावर एकेक कार्यकर्ता व सेवक यांना रुपये १५,०००, गौरव चिन्ह व सन्मानपत्र देऊन समारंभपूर्वक गौरविण्यात येते.

ग्रंथोत्सव

महाराष्ट्र राज्य सांस्कृतिक धोरण, २०१० अंतर्गत राज्यातील जिल्हाच्या ठिकाणी प्रतिवर्षी "ग्रंथोत्सव" उपक्रम आयोजित करण्यात येतो. ग्रामीण व शहरी भागातील लोकांमध्ये वाचनसंस्कृतीमध्ये वाढ व्हावी या हेतूने राज्य शासनातर्फे ग्रंथोत्सवाचे आयोजन करण्यात येते. ग्रंथप्रेमींना विविध प्रकाशनांचे विविध ग्रंथ एकाच ठिकाणी प्राप्त व्हावेत हा ग्रंथोत्सव आयोजनाचा मुख्य उद्देश आहे. याकरिता शासन पातळीवरील प्रयत्नांचा भाग म्हणून प्रतिवर्षी ग्रंथोत्सवाचे आयोजन करण्यात येते. "ग्रंथोत्सव" या कार्यक्रमाचे दोन दिवस जिल्हास्तरावर आयोजन करण्यात येते. यामध्ये वाचन संस्कृती वृद्धीगत होण्यासाठी पूरक कार्यक्रम राबविले जातात.

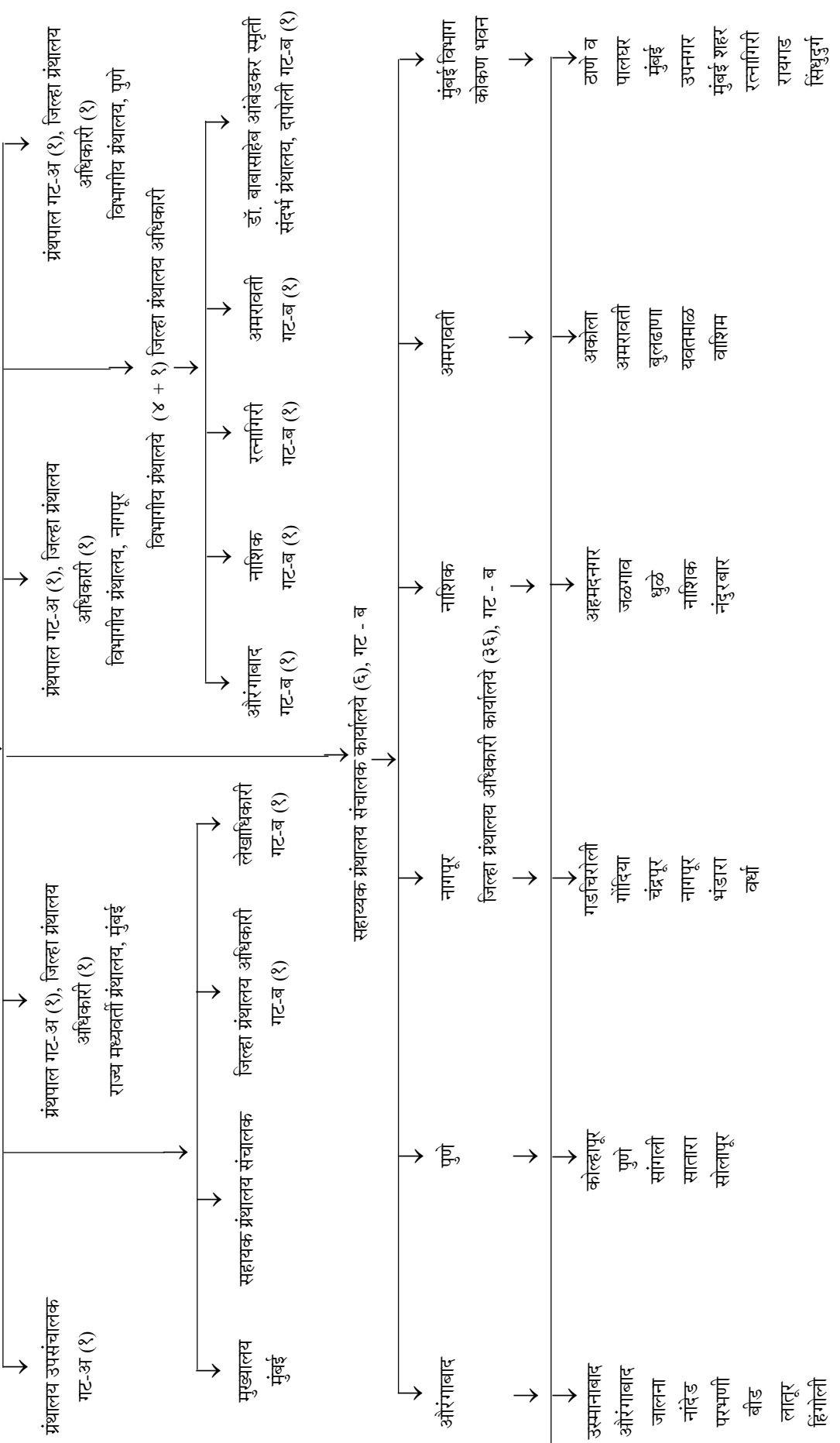

मा. मंत्री (उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग)

मा. राज्य मंत्री (उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग)

मा. प्रधान सचिव (उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग)

मा. प्रंथालय संचालक, गट-अ (१)

(दोन) वित्तीय आवश्यकता - (अनिवार्य)

(रुपये हजारांत)

तपशील	प्रत्यक्ष खर्च २०२१-२०२२	अर्थसंकल्पीय २०२२-२०२३	सुधारलेले अंदाज २०२२-२०२३	अर्थसंकल्प २०२३-२०२४
१	२	३	४	५
(अ) कार्यवार वर्गीकरण--				
(एक) संचालक व प्रशासन (अनिवार्य) ..	50826	59814	63985	74817
(दोन) शासकीय मध्यवर्ती, विभागीय व जिल्हा ग्रंथालये. (अनिवार्य)	205004	233022	240907	255364
(तीन) अनुदानप्राप्त ग्रंथालये(अनिवार्य) ..	1125150	1225125	2129128	1410041
(चार) ग्रा.पं. ग्रंथालयांना सहाअनुदाने (अनिवार्य)	15428	20570	32170	32170
एकूण (अ)	1396408	1538531	2466190	1772392
ग्रंथालय निधीला अंशदान	1157142	1916500	1341550	1916500
निव्वळ	239266	377969	1124640	144108
(आ) कार्यवार वर्गीकरण--				
(पाच) ग्रंथोत्सवाचे आयोजन करणे (०२) (०३)	0	2601	4600	6001
(सहा) राजाराम मोहनराय ग्रंथालय प्रतिष्ठानसाठी अंशदान (०३) (०२)	30000	30000	21000	30000
एकूण (अ)	30000	32601	25600	36001
(ब) उद्दिष्टवार वर्गीकरण				
(एक) संचालक व प्रशासन	48036	52596	58500	65058
वेतन व मंजुरी	2102	4800	3720	4790
कार्यालयीन खर्च व सा. पु. व भाडेपट्टी कर इतर	688	2418	1765	4969
एकूण (एक)	50826	59814	63985	74817

(दोन) शासकीय मध्यवर्ती, विभागीय व जिल्हा ग्रंथालये--

वेतन व मंजुरी	187855	212347	220159	233227
कार्यालयीन खर्च व सा. पु.	5680	8171	6457	7771
भाडेपट्टी कर इतर	11469	12504	14291	14366
एकूण (दोन)	205004	233022	240907	255364
(तीन) अनुदानप्राप्त ग्रंथालये	--	--	--	--
साहाय्यक अनुदाने (अनिवार्य)	1125150	1225125	2129128	1410041
(चार) ग्रा. पं. ग्रंथालयांना सहा. अनुदाने	15428	20570	32170	32140
एकूण (तीन + चार)	--	1245695	2161298	1442211
(पाच) ग्रंथोत्सवाचे आयोजन करणे				
वेतन व मंजुरी	0	0	--	--
कार्यालय व सा. पु.	0	0	--	--
भाडे व कर व इतर	0	2601	4600	6001
एकूण	0	2601	4600	6001

6

(सहा) राजाराम मोहनराय ग्रंथालय प्रतिष्ठानसाठी अंशदान

वेतन व मंजुरी	0	0	--	--
कार्यालय व सा. पु.	0	0	--	--
भाडे व कर व इतर	30000	30000	21000	30000
एकूण	30000	30000	21000	30000
(ब) एकूण बेरीज (१+२+३+४+५+६)	1426408	1571132	2491790	1808393
ग्रंथालय निधी अंतरलेखा हस्तांतरण	1157142	1916500	1341550	1916500
(ब) निव्वळ बेरीज	269266	345368	1150240	108107
वित्तीय साधनांचे वर्गीकरण	1426408	1571132	2491790	1808393
मा. क्र. डब्ल्यू-४ एकूण	1426408	1571132	2491790	1808393

(दोन) वित्तीय आवश्यकता - (कार्यक्रम)

(रुपये हजारांत)

तपशील	प्रत्यक्ष खर्च २०२१-२०२२	अर्थसंकल्पीय २०२२-२०२३	सुधारलेले अंदाज २०२२-२०२३	अर्थसंकल्प २०२३-२०२४
१	२	३	४	५
(अ) कार्यवार वर्गीकरण--				
(एक) सार्वजनिक ग्रंथालयांना सहाय्य.. (कार्यक्रम)	-	100	70	1
(दोन) राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालय व सहा. विभागीय ग्रंथालयांमध्ये फिरती ग्रंथालय सेवा (कार्यक्रम).	-	21400	9600	11400
(तीन) ग्रंथालय संचालनालय आणि सहा. स.ग्रं.स. कार्यालयाचे संगणकीकरण (कार्यक्रम).	-	13400	11451	20000
(चार) राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालयांचे संगणकीकृत ग्रंथालय सेवा (कार्यक्रम).	-	5000	3560	20000
(पाच) एशियाटीक सोसायटी लायब्ररी.. मुंबईचा विकास (कार्यक्रम).	10000	1	10001	10000
(सहा) मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालय, दुर्मिळ ग्रंथ व हस्तलिखितांचे डिजिटलायझेशन करण्यासाठी अनुदान	30000	1	1	20000
एकूण (अ)	40000	39902	34683	81401
(आ) कार्यवार वर्गीकरण--				
(सात) शिक्षण, क्रिडा, कला व सांस्कृतिक कार्ये यावरील भांडवली खर्च (कार्यक्रम).	10762	252500	204527	250000
एकूण (आ)	10762	252500	204527	250000
(ब) उद्दिष्टवार वर्गीकरण				
(एक) सार्वजनिक ग्रंथालयांना सहाय्य.. सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)	0	100	70	1
एकूण (एक)	0	100	70	1

(दोन) राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालय व सहा विभागीय ग्रंथालयांमध्ये फिरती ग्रंथालय स्तोवा	0	1000	300	1
कंत्राटी सेवा	0	1000	300	1
पेट्रोल, तेल व वंगण	0	2400	300	1
मोटार वाहने	0	18000	9000	11398
एकूण (दोन)	0	21400	9600	11400
(तीन)ग्रंथालय संचालनालय आणि सहा स. ग्रं. कार्यालयांचे संगणकीकरण	0	1000	700	5000
कंत्राटी सेवा	0	1000	700	5000
संगणक खर्च	0	4500	3150	7000
सामग्री पुरवठा	0	200	100	5000
यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	0	200	1	1000
सहायक अनुदाने	0	7500	7500	2000
एकूण (तीन)	0	13400	11451	20000
(चार) राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालयांचे संगणकीकृत ग्रंथालय सेवा	0	300	270	7500
कंत्राटी सेवा	0	300	270	7500
संगणक खर्च	0	4500	3150	8000
सहाय्यक अनुदाने	0	200	450	4500
एकूण (चार)	0	5000	3560	20000
(ब) उद्दिष्टवार वर्गीकरण	10000	1	10001	10000
एशियाटीक सोसायटी लायब्ररी.. मुंबईचा विकास कार्यक्रम सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)	10000	1	10001	10000
एकूण (पाच)	10000	1	10001	10000
(सहा) मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालय, दुर्मिळ ग्रंथ व हस्तलिखितांचे डिजिटलायझेशन करण्यासाठी अनुदान (कार्यक्रम)	30000	1	1	20000
सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)	30000	1	1	20000
एकूण (सहा)	30000	1	1	20000

(दोन) वित्तीय आवश्यकता - (कार्यक्रम)

(रुपये हजारांत)

तपशील	प्रत्यक्ष खर्च २०२१-२०२२	अर्थसंकल्पीय २०२२-२०२३	सुधारलेले अंदाज २०२२-२०२३	अर्थसंकल्प २०२३-२०२४
१	२	३	४	५
(सात) शिक्षक, क्रिडा, कला व ..				
सांस्कृतिक कार्ये यावरील				
भांडवली खर्च				
लहान बांधकामे	-	-	-	-
मोठी बांधकामे	10762	219565	177850	217300
आंतरलेखा हस्तांतरण-आस्थापना खर्च	-	30520	24721	30300
आंतरलेखा हस्तांतरण-हत्यारे व	-	2415	1956	2400
सयंत्रे यांचा खर्च				
एकूण (सात) ..	10762	252500	204527	250000
(ब) एकूण बेरीज (१+२+३+४+५+६+७)..	50762	292402	239210	331401
वित्तीय साधनांचे वर्गीकरण ..	50762	292402	239210	331401
मागणी क्र. डब्ल्यू-४ एकूण ..	50762	292402	239210	331401

(तीन) सार्वजनिक कार्यभाराचा सारांश आणि वित्तीय गरजांचे स्पष्टीकरण

१. ग्रंथालय संचालनालय

१. (१) ग्रंथालय संचालनालयातील अंमलबजावणी अधिकाऱ्यांच्या ग्रंथालयांना भेटी

महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये अधिनियम, १९६७ अन्वये ग्रंथालय संचालक हे संचालनालयाचे खातेप्रमुख आहेत. ग्रंथालय संचालक हे सार्वजनिक ग्रंथालये व सार्वजनिक ग्रंथालय पद्धतीचे नियोजन, परिरक्षण, संघटन व विकास यासाठी जबाबदार आहेत. ग्रंथालय संचालकांना राज्यातील एकूण एकोणपन्नास (४९) दुय्यम कार्यालयांना भेटी देऊन मार्गदर्शन करावे लागते. तसेच सार्वजनिक ग्रंथालयांना तांत्रिक बाबींवर मार्गदर्शन करून त्यावर देखरेख ठेवावी लागते. आपल्या दौऱ्याच्यावेळी ते सार्वजनिक वाचनालय व ग्रंथालय संघांना भेटी देऊन मार्गदर्शन करतात व ग्रंथालयीन कार्यकर्त्यांशी ग्रंथालय विकासाच्या दृष्टीने चर्चा करतात.

प्रशासकीय अधिकाऱ्यांच्या भेटी दर्शविणारा तक्ता

तक्ता २ Table II

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	२०२१-२०२२ (प्रत्यक्ष)	२०२२-२३ (अपेक्षित)	२०२३-२४ (अंदाजे)
1	2	3	4	5
1	सहायक ग्रंथालय संचालक, कोकण भवन	..	4	2
2	सहायक ग्रंथालय संचालक, पुणे	..	0	1
3	सहायक ग्रंथालय संचालक, औरंगाबाद	..	0	2
4	सहायक ग्रंथालय संचालक, नागपूर	..	1	2
5	सहायक ग्रंथालय संचालक, नाशिक	..	0	1
6	सहायक ग्रंथालय संचालक, अमरावती	..	0	1
7	शासकीय विभागीय ग्रंथालय, पुणे	..	0	2
8	शासकीय विभागीय ग्रंथालय, औरंगाबाद	..	0	1
9	शासकीय विभागीय ग्रंथालय, नागपूर	..	1	2
10	शासकीय विभागीय ग्रंथालय, नाशिक	..	0	2
11	शासकीय विभागीय ग्रंथालय, अमरावती	..	1	1
12	शासकीय विभागीय ग्रंथालय, रत्नागिरी	..	0	1
13	राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालय, मुंबई	..	2	2
14	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर स्मृती ग्रंथालय, दापोली	..	0	1
15	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, अहमदनगर	..	0	1
16	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, अमरावती	..	0	1
17	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, औरंगाबाद	..	1	2
18	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद	..	0	1
19	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, कोल्हापूर	..	0	2
20	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, गडचिरोली	..	0	1
21	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, गोंदिया	..	1	1
22	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, जळगाव	..	1	1
23	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, जालना	..	0	1
24	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, नेरुळ, नवी मुंबई	..	0	1
25	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, धुळे	..	0	1
26	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, नंदूरबार	..	0	1
27	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, नाशिक	..	0	2
28	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, नांदेड	..	1	2
29	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, परभणी	..	0	1

प्रशासकीय अधिकाऱ्यांच्या भेटी दर्शविणारा तक्ता--चालू

तक्ता २ Table II--contd.

अ. क्र.	कार्यालयाचे नाव	२०२१-२२ (प्रत्यक्ष)	२०२२-२३ (अपेक्षित)	२०२३-२४ (अंदाजे)
1	2	3	4	5
30	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, पुणे	0	2	2
31	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, मुंबई उपनगर	0	2	2
32	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, मुंबई शहर	0	1	1
33	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, बीड	0	2	2
34	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, रायगड	0	2	2
35	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, रत्नागिरी	0	1	2
36	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, लातूर	0	2	2
37	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, वाशिम	0	1	2
38	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, सांगली	0	1	1
39	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, सातारा	0	2	2
40	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, सिंधुदुर्ग	0	2	2
41	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, सोलापूर	0	2	2
42	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, हिंगोली	0	2	1
43	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, अकोला	1	1	1
44	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, चंद्रपूर	0	1	1
45	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, नागपूर	0	1	1
46	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, बुलढाणा	0	2	2
47	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, भंडारा	0	1	1
48	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, यवतमाळ	1	1	1
49	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, वर्धा	0	1	1
50	जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालय, पालघर	0	0	1
एकूण ..		15	70	74

१ (२) सार्वजनिक ग्रंथालयांची तपासणी.-- महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये अधिनियम, १९६७ मधील तरतुदीनुसार करण्यात आलेल्या महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये (सहाय्यक अनुदान आणि इमारत, साधनसामग्री यासाठी मान्यता) नियम, १९७० अन्वये शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांना ग्रंथालय संचालनालयाकडून संबंधित जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालयामार्फत अनुदान देण्यात येते. या ग्रंथालयांची तपासणी ग्रंथालय संचालक किंवा त्यांनी याबाबत प्रधिकृत केलेले तपासणी अधिकारी करतात. ग्रंथालय निरीक्षकांना ग्रंथालयांना भेटी देऊन त्यांचे हिशोब तपासणे व ग्रंथालयांना अनुदान विषयक नियमाप्रमाणे किती अनुदान मंजूर करावयाचे ते पहावे लागते. याशिवाय निरीक्षक ग्रंथालयांना तांत्रिक सल्ला देतात व ग्रंथालयांच्या सेवा विकासाच्या प्रगतीच्या दृष्टीने मार्गदर्शन करतात. ग्रंथालयाच्या कार्यकारी मंडळाला व ग्रंथालयीन कार्यकर्त्यांना ग्रंथालयाच्या तपासणीच्यावेळी योग्य सल्ला देत असतात. सद्यःस्थितीत महाराष्ट्र राज्यात ३१ मार्च २०२२ अखेर एकूण १२१४९ शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालये आहेत. त्यापैकी १५२ ग्रामपंचायतींनी चालविलेली ग्रंथालये आहेत. संबंधित जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालयाने आदेशित केल्यानुसार प्राधिकृत तपासणी अधिकारी ग्रंथालयांची तपासणी करतात.

शासन निर्णय क्रमांक मराग्रं-२००६/१२२/०६, साशि-५, दिनांक १५ सप्टेंबर २००६, २५ सप्टेंबर २००६ व ७ ऑक्टोबर २००६ अन्वये नवीन ग्रंथालयांना शासन मान्यता व दर्जाबदल याकरिता जिल्हा/विभाग/राज्यस्तरीय निरीक्षण समित्या गठित करण्यात आल्या होत्या त्याबाबत नवीन निकष लागू करण्यात आले होते. परंतु सन २००७-०८ या वर्षात २९ ऑक्टोबर २००७ रोजी शासन आदेशाद्वारे सदर समिती पद्धती रद्द करण्यात येऊन प्रचलित निकषांनुसार पूर्ववत ग्रंथालय संचालनालयामार्फत हे काम करण्यात येत असून मान्यता/दर्जावाढ त्यांच्या स्तरावरून देण्यात येते. शासन निर्णय क्र. मराग्रं/२००९/प्र.क्र.२३६/साशि-५, दि. २१ फेब्रुवारी, २०१२ व शासन निर्णय क्र. मराग्रं/२०१२/प्र.क्र. २५६/साशि-५, दि. २२ मार्च २०१३ तसेच शासन निर्णय क्र. मराग्रं/२०१२/प्र.क्र. २५३/२०१३/साशि-५, दि. ७ जून २०१४ नुसार नवीन ग्रंथालयांना शासन मान्यता देणे व कार्यरत शासनमान्य ग्रंथालयांना दर्जा / वर्गवाढ देणे ही प्रक्रिया सद्यःस्थितीत स्थगित आहे.

तपासणी अधिकाऱ्यामार्फत होणाऱ्या सार्वजनिक ग्रंथालयांच्या तपासणीसंबंधीची माहिती दर्शविणारा तक्ता

तक्ता ३ Table III

वर्ष	सार्वजनिक ग्रंथालयाची संख्या					ठरविलेल्या लक्ष्यानुसार प्रतिवर्षी अपेक्षित		प्रत्यक्ष तपासणी झालेल्या ग्रंथालयांची संख्या					
	अ	ब	क	ड	नवीन	एकूण	तपासण्या	अ	ब	क	ड	नवीन	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2021-2022 .. (प्रत्यक्ष)	334	2121	4154	5540	--	12149	12011	299	1951	3778	4490	0	10518
2022-2023 .. (अपेक्षित)	334	2121	4154	5540	--	12149	11990	117	455	1044	810	0	2426
2023-2024 .. (अंदाजे)	334	2121	4154	5540	--	12149	11968	136	695	1380	1402	0	3613

१. (३) शासकीय विभागीय ग्रंथालये .-- महाराष्ट्र ग्रंथालये अधिनियम, १९६७ मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे महाराष्ट्र शासनाने विभागीय ग्रंथालयांची स्थापना करावयाची आहे. त्याप्रमाणे पुणे, नागपूर, औरंगाबाद, नाशिक, रत्नागिरी व अमरावती या महसुली विभागाच्या ठिकाणी या ग्रंथालयांची स्थापना झालेली आहे. विभागीय ग्रंथालयाचे मुख्य कार्य, प्रेस अँड रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक्स अँक्ट, १८६७ प्रमाणे राज्यात छापल्या जाणाऱ्या प्रत्येक मराठी पुस्तकाची एक प्रत मिळवून त्यांचे जतन व संवर्धन करणे (हे कार्य राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालय, मुंबई, पुणे, नागपूर येथील विभागीय ग्रंथालये करतात) या ग्रंथालयात वाचनाची विनामूल्य सोय उपलब्ध आहे. तसेच व्यक्ती सभासद व संस्था सभासद यांना ग्रंथालय सेवा, विद्यार्थी व संशोधक यांना वाचनीय साहित्य उपलब्ध असते.

विभागीय ग्रंथालयाकरिता खरेदी केलेली व मुद्रकांकडून प्राप्त पुस्तकांची संख्या दर्शविणारा

तक्ता ४ Table IV

अनु-क्रमांक	विभागीय ग्रंथालयाचे नाव	३१-३-२०२२ अखेर असलेल्या पुस्तकांची संख्या	मुद्रण व ग्रंथ नोंदणी अधिनियम अन्वये मिळालेल्या पुस्तकांची संख्या		खरेदी केलेल्या पुस्तकांची संख्या		निर्मात केलेल्या पुस्तकांची वार्षिक सरासरी		एम.ए./पीएचडी/तसेच संशोधन वगैरेकरिता ग्रंथालयाचा फायदा घेतलेले विद्यार्थी					
			२०२१-२०२२ (प्रत्यक्ष)	२०२२-२०२३ (अपेक्षित)	२०२३-२०२४ (अंदाज)	२०२१-२०२२ (प्रत्यक्ष)	२०२२-२०२३ (अपेक्षित)	२०२३-२०२४ (अंदाज)	२०२१-२०२२ (प्रत्यक्ष)	२०२२-२०२३ (अपेक्षित)	२०२३-२०२४ (अंदाज)			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१	पुणे	३७६८५०	२४३९	२०००	३०००	२१७	१०००	२०००	६१७	२०००	३०००	१०१	५००	६००
२	नागपूर	२६७९१९	७२६	१०००	१२००	२३९५	७००	८००	८७१५	१००००	१२०००	३७८	१५००	३२००
३	औरंगाबाद	१९६५५४	०	०	०	३	५००	६००	९६००	१००००	१३०००	३५	५०	५५
४	नाशिक	९५१५५	०	०	०	०	३००	६००	२१	६०	८०	२३	५०	७५
५	रत्नागिरी	११२४१६	०	०	०	३१	५२	६५	२७३६	३०००	३२००	१४०	२२०	३५०
६	अमरावती	११२३५३	०	०	०	१४६३	१५००	१६००	१५४०	१६००	१६५००	२	२	२

राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालयाकरिता खरेदी केलेली व प्रकाशक/ मुद्रकांकडून प्राप्त पुस्तकांची संख्या दर्शविणारा

तक्ता ४-अ Table IV-A

३१-३-२०२२ अखेर असलेल्या पुस्तकांची संख्या	मुद्रण व ग्रंथनोंदणी अधिनियमान्वये प्राप्त पुस्तकांची संख्या		ग्रंथ प्रदान अधिनियमान्वये प्राप्त पुस्तकांची संख्या		खरेदी केलेल्या पुस्तकांची संख्या		एम.ए./पीएचडी/तसेच संशोधन वगैरेकरिता ग्रंथालयाचा लाभ घेतलेले विद्यार्थी		
	२०२१-२०२२ (प्रत्यक्ष)	२०२२-२०२३ (अपेक्षित)	२०२१-२०२२ (प्रत्यक्ष)	२०२२-२०२३ (अपेक्षित)	२०२१-२०२२ (प्रत्यक्ष)	२०२२-२०२३ (अपेक्षित)	२०२१-२०२२ (प्रत्यक्ष)	२०२२-२०२३ (अपेक्षित)	
३	४	५	६	७	८	९	१३	१४	१५
मु. व ग्रं. नों.	११८	१५०	१७०	०	०	०	२५८९	२७००	३१००
ग्रं. प्र. अ.	१६४८९	—	—	१६४८९	०	०	—	—	—

तक्ता ५
TABLE V

---

१. (४) शासकीय जिल्हा ग्रंथालये

राज्यात ३६ शासकीय जिल्हा ग्रंथालये २०११-१२ अखेर स्थापित झाली असून या जिल्हा ग्रंथालयांचा सर्व खर्च आणि व्यवस्था शासनमार्फत होते. ही ग्रंथालये जिल्ह्याच्या प्रमुख ठिकाणी आहेत. ग्रामीण भागात ग्रंथालय केंद्रे स्थापून विनामूल्य ग्रंथालय सेवा उपलब्ध करून देणे, केंद्रांना भेटी देऊन पुस्तकांचे संच ठराविक कालावधी नंतर बदलणे ही कामे जिल्हा ग्रंथपालांना करावी लागतात. ही केंद्रे प्रामुख्याने शाळा व शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालये व ग्रामपंचायतीची कार्यालये यामध्ये स्थापन करण्यात आली आहेत. सामान्यपणे स्थानिक ग्रंथालयाचा ग्रंथपाल, प्राथमिक शिक्षक तसेच ग्रामसेवक या केंद्रांचा प्रमुख म्हणून काम पाहतो.

जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालये यांच्यामार्फत खरेदी केलेल्या व वाचकांस निर्गमित केलेल्या पुस्तकांसंबंधीची माहिती

तक्ता ५ TABLE V

अनु- क्रमांक	ग्रंथालयाचे नाव	३१-३-२०२२ अखेर असलेल्या पुस्तकांची संख्या	खरेदी केलेल्या व खरेदी अपेक्षित असलेल्या पुस्तकांची संख्या			वाचकांना निर्गमित केलेल्या पुस्तकांची संख्या	संदर्भासंबंधात निर्गमित केलेल्या पुस्तकांची संख्या
			२०२१-२०२२ (प्रत्यक्ष)	२०२२-२०२३ (अपेक्षित)	२०२३-२०२४ (अंदाजे)		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	दापोली	39965	0	0	0	0	0
2	अहमदनगर	24009	2991	3000	3200	12925	2360
3	अमरावती	14919	3226	1100	1500	95	522
4	औरंगाबाद	16471	655	2000	2100	2250	697
5	उस्मानाबाद	32374	1892	1500	1500	15625	710
6	कोल्हापूर	34229	0	100	125	3200	275
7	गडचिरोली	51727	195	300	500	475	25
8	गोंदिया	46774	1664	4500	5500	2679	96
9	जळगाव	23822	1398	2100	2600	810	1120
10	जालना	129810	2723	1500	1200	594	2006
11	नेरुळ, नवी मुंबई	82765	586	345	455	9408	3045
12	धुळे	87573	14671	14505	12500	16360	4850
13	नंदुरबार	81506	14158	5000	6000	389	14
14	नाशिक	50680	82	3400	1000	900	24
15	नांदेड	72245	8223	1500	2000	521	11
16	परभणी	67341	640	1500	1700	3425	4325
17	पुणे	125003	0	200	200	1548	216
18	मुंबई उपनगर	61164	1873	900	1000	5550	11100
19	मुंबई शहर	29508	206	100	250	4500	2000
20	बीड	35634	5391	4000	5500	4405	2376
21	रायगड	81000	4822	3500	3500	0	0
22	रत्नागिरी	64419	111	150	150	726	233
23	लातूर	49726	1810	1800	2000	10600	80
24	वाशिम	55388	4232	4800	5500	16378	105
25	सांगली	15459	53	50	50	1440	233
26	सातारा	23275	35	50	75	1320	264
27	सिंधुदुर्ग	40156	912	1200	1350	3500	650
28	सोलापूर	24575	5415	1500	1000	3460	3650

तक्ता ५-चालू TABLE V--contd.

अनु- क्रमांक	ग्रंथालयाचे नाव	३१-३-२०२२ अखेर असलेल्या पुस्तकांची संख्या	खरेदी केलेल्या व खरेदी अपेक्षित असलेल्या पुस्तकांची संख्या			वाचकांना निर्गमित केलेल्या पुस्तकांची संख्या	संदर्भासंबंधात निर्गमित केलेल्या पुस्तकांची संख्या
			२०२१-२०२२ (प्रत्यक्ष)	२०२२-२०२३ (अपेक्षित)	२०२३-२०२४ (अंदाजे)		
1	2	3	4	5	6	7	8
29	हिंगोली	.. 41334	1764	3000	3000	550	25
30	अकोला	.. 168173	10102	2500	3000	570	670
31	चंद्रपूर	.. 128787	693	700	800	12790	4250
32	नागपूर	.. 104773	1990	2000	2500	3469	409
33	बुलढाणा	.. 154202	6191	7500	8200	15300	3250
34	भंडारा	.. 82850	0	250	0	2640	0
35	यवतमाळ	.. 135321	11456	7000	7500	2500	105
36	वर्धा	.. 94664	8000	6000	7500	6000	8500
37	पालघर	.. 300	0	300	1000	300	0
एकूण		.. 2374971	118160	89850	95955	167202	58196

चार - क योजनेअंतर्गत केंद्रासंबंधी माहिती दर्शविणारा तक्ता

तक्ता ६ TABLE VI

अनुक्रमांक	ग्रंथालयाचे नाव	केंद्रांची संख्या			केंद्रांना वितरण करण्याकरिता असलेली पुस्तकांची संख्या			केंद्रांना निर्गमित केलेल्या पुस्तकांच्या संचांची संख्या		
		2021-2022 (प्रत्यक्ष)	2022-2023 (अपेक्षित)	2023-2024 (अंदाजे)	2021-2022 (प्रत्यक्ष)	2022-2023 (अपेक्षित)	2023-2024 (अंदाजे)	2021-2022 (प्रत्यक्ष)	2022-2023 (अपेक्षित)	2023-2024 (अंदाजे)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	रा.म.ग्रं., मुंबई	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	शा.वि.ग्रं., पुणे	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	शा.वि.ग्रं., रत्नागिरी	.. 49	60	75	1300	2000	3750	52	80	150
4	शा.वि.ग्रं., औरंगाबाद	.. 98	110	150	31500	32000	32000	18	25	55
5	शा.वि.ग्रं., अमरावती	.. 152	154	155	22100	1000	2500	0	7	9
6	शा.वि.ग्रं., नागपूर	.. 14	30	50	1125	2000	3000	1	10	15
7	शा.वि.ग्रं., नाशिक	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	डॉ. आंबेडकर स्मृती ग्रं., दापोली	27	45	75	1800	2875	3750	72	115	150
9	जि.ग्रं.अ., अ. नगर	.. 13	20	20	24009	24309	27209	2100	2200	2300
१०	जि.ग्रं.अ., अमरावती	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	0
११	जि.ग्रं.अ., औरंगाबाद	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	0
१२	जि.ग्रं.अ., उस्मानाबाद	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	0
१३	जि.ग्रं.अ., कोल्हापूर	.. 67	70	75	15000	15100	15100	48	52	60
१४	जि.ग्रं.अ., गडचिरोली	.. 9	15	20	275	500	750	11	20	30
१५	जि.ग्रं.अ., गोंदिया	.. 5	7	12	400	700	900	17	30	40
१६	जि.ग्रं.अ., जळगाव	.. 31	50	70	4500	7000	8000	20	90	110
१७	जि.ग्रं.अ., जालना	.. 79	9	10	0	4500	4800	0	315	455

तक्ता ६--चालू TABLE VI--contd.

अनुक्रमांक	ग्रंथालयाचे नाव	केंद्रांची संख्या			केंद्रांना वितरण करण्याकरिता असलेली पुस्तकांची संख्या			केंद्रांना निर्गमित केलेल्या पुस्तकांच्या संचांची संख्या		
		2021-2022 (प्रत्यक्ष)	2022-2023 (अपेक्षित)	2023-2024 (अंदाजे)	2021-2022 (प्रत्यक्ष)	2022-2023 (अपेक्षित)	2023-2024 (अंदाजे)	2021-2022 (प्रत्यक्ष)	2022-2023 (अपेक्षित)	2023-2024 (अंदाजे)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
१८	जि.ग्रं.अ., नवी मुंबई	.. 31	35	31	625	625	750	5	5	20
१९	जि.ग्रं.अ., धुळे	.. 107	15	10	2560	2800	3000	21	30	35
२०	जि.ग्रं.अ., नंदुरबार	.. 61	61	61	250	3000	3000	5	7	10
२१	जि.ग्रं.अ., नाशिक	.. 60	60	65	8600	22000	46000	36	56	115
२२	जि.ग्रं.अ., नांदेड	.. 16	21	30	200	700	1250	4	14	25
२३	जि.ग्रं.अ., परभणी	.. 14	21	21	10000	15000	15000	400	600	600
२४	जि.ग्रं.अ., पुणे	.. 15	50	80	0	5000	8000	0	100	100
२५	जि.ग्रं.अ., मुंबई उपनगर	.. 9	13	13	17000	17500	18000	9	11	12
२६	जि.ग्रं.अ., मुंबई शहर	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	0
२७	जि.ग्रं.अ., बीड	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	0
२८	जि.ग्रं.अ., रायगड	.. 1	2	5	250	500	1250	10	20	10
२९	जि.ग्रं.अ., रत्नागिरी	.. 8	7	10	28235	28300	28400	0	10	10
३०	जि.ग्रं.अ., लातूर	.. 2	8	20	300	2400	5000	12	96	200
३१	जि.ग्रं.अ., वाशिम	.. 13	8	15	0	500	800	0	20	25
३२	जि.ग्रं.अ., सांगली	.. 9	12	13	200	1100	1500	2	22	30
३३	जि.ग्रं.अ., सातारा	.. 31	24	36	23275	23325	23350	0	30	50
३४	जि.ग्रं.अ., सिंधुदुर्ग	.. 2	15	100	25	250	500	1	25	45
३५	जि.ग्रं.अ., सोलापूर	.. 18	4	6	24692	18000	19000	360	390	520
३६	जि.ग्रं.अ., हिंगोली	.. 4	20	20	0	500	500	0	20	20
३७	जि.ग्रं.अ., अकोला	.. 0	0	0	00	0	0	00	0	0
३८	जि.ग्रं.अ., चंद्रपूर	.. 127	10	15	14000	14500	14700	0	0	0
३९	जि.ग्रं.अ., नागपूर	.. 99	105	110	104779	106779	107279	15	25	50
४०	जि.ग्रं.अ., बुलढाणा	.. 229	259	300	11200	18500	26000	7	280	290
४१	जि.ग्रं.अ., भंडारा	.. 93	0	0	82850	82850	83100	0	0	0
४२	जि.ग्रं.अ., यवतमाळ	.. 111	115	120	17000	18000	19000	25	30	35
४३	जि.ग्रं.अ., वर्धा	.. 79	85	90	300	300	1000	3	3	8
४४	जि.ग्रं.अ., पालघर	.. 0	0	0	0	0	0	0	0	0
	एकूण	.. 1683	1520	1883	448350	474413	528138	3254	4738	5584

१. राज्य ग्रंथालय परिषद.-- १९६७ च्या महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये कायद्यामध्ये राज्य ग्रंथालय परिषद स्थापन करण्याची तरतूद आहे. उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री हे या परिषदेचे पदसिद्ध अध्यक्ष असतात व राज्यमंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण हे उपाध्यक्ष असतात. ही परिषद ग्रंथालयाच्या सर्वांगीण विकास व समृद्धीसाठी सर्व बाबतीत शासनास सल्ला देण्याचे कार्य करते. परिषदेच्या वर्षातून साधारण दोन सभा अपेक्षित असतात. ग्रंथालय संचालक हे या परिषदेचे सदस्य सचिव असतात.

२. ग्रंथ निवड समिती.-- १९६७ च्या महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये अधिनियमामध्ये ग्रंथ निवड समितीची प्रस्थापना करण्याची तरतूद आहे. सदर समितीची नियुक्ती शासनामार्फत केली जाते. या समितीमार्फत सार्वजनिक ग्रंथालयांना उपयुक्त निवडक पुस्तकांची शिफारस केली जाते. समितीच्या वर्षातून दोन सभा अपेक्षित आहेत.

समितीच्या बैठकीसंबंधी माहिती दर्शविणारा तक्ता

तक्ता ७ TABLE VII

No. of Meetings held / proposed to be held	झालेल्या सभांची संख्या/प्रस्तावित संख्या		
	2021-22	2022-23	2023-24
	प्रत्यक्ष	अपेक्षित	अंदाजे
1. राज्य ग्रंथालय परिषद ..	0	1	1
2. ग्रंथ निवड समिती ..	1	2	2
3. राज्य ग्रंथालय नियोजन समिती (S. L. P. C.) ..	1	1	1
4. राज्य ग्रंथालय नियोजन समितीची उपसमिती ..	1	1	1
5. ई- ग्रंथालय समिती ..	0	1	1

सार्वजनिक ग्रंथालयांना दिली जाणारी परिरक्षण व अन्य अनुदाने

महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालये अधिनियम, १९६७ अन्वये ग्रंथालये संचालकांना राज्यातील सार्वजनिक ग्रंथालये राज्य विभाग व जिल्हा ग्रंथालय संघ तसेच संशोधन व साहित्य संस्था ग्रंथालयांना नियमाप्रमाणे मान्यता व अनुदान देण्याचे अधिकार प्रदान केले आहेत. हे अनुदान मागील वर्षाच्या मान्य बाबींवरील खर्चाच्या ९० टक्के व खाली नमूद केलेल्या ठराविक मर्यादेपर्यंत वर्गवारीनुसार मंजूर करण्यात येते. शासन निर्णय क्रमांक मराप्रं २००७/(२९१/०७)साशि-५, दिनांक ३० मार्च २०१० नुसार राज्य विभाग, जिल्हा ग्रंथालय संघाच्या परिरक्षण अनुदान आणि अधिवेशन अनुदानाएवजी सुधारित एकत्रित अनुदान वाढीस तसेच संशोधन व साहित्य संस्था ग्रंथालयाच्या परिरक्षण अनुदानामधील वाढीस सन २००९-१० पासून शासन मान्यता देण्यात आली आहे. शासन निर्णय क्रमांकमराप्रं-२०२२/प्र. क्र. २१/साशि-५, दिनांक २१ डिसेंबर २०२२ नुसार शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांच्या विद्यमान परिरक्षण अनुदानात सन २०२२-२०२३ पासून ६० टक्के वाढ करण्यात आली आहे.

ग्रंथालयाचा वर्ग	ग्रंथालयाच्या वर्गवारीनुरूप मिळणारे कमाल परिरक्षण अनुदान (रक्कम रुपयांत)		
	जिल्हा	तालुका	इतर
अ ..	11,52,000	6,14,400	4,60,800
ब ..	6,14,400	4,60,800	3,07,200
क ..	—	2,30,400	1,53,600
ड ..	—	—	48,000
अ / ब वर्ग ग्रंथालयाचे उपकेंद्र ..	Rs. 8,000		
राज्य ग्रंथालय संघ ..	Rs. 1,50,000		
विभा. ग्रंथालय संघ ..	Rs. 50,000		
जिल्हा ग्रंथालय संघ ..	Rs. 25,000		
साहित्य संशोधन संस्थेचे ग्रंथालय ..	Rs. 15,000		

अन्य अनुदाने

याशिवाय महाराष्ट्र सार्वजनिक ग्रंथालये नियम, १९७० अन्वये सार्वजनिक ग्रंथालयांना नियमाप्रमाणे व ठराविक मर्यादेपर्यंत रुपये ७५,०००, ४८,००० व २४,००० अनुक्रमे अ, ब, क ग्रंथालयांना इमारत बांधणीसाठी, निधी उपलब्ध असल्यास, अनुदान मिळण्याची सोय आहे. ग्रंथालय संचालकांनी मान्य केल्यास परिरक्षण अनुदानाशिवाय वेगळे मान्य प्रस्तावाच्या ५० टक्के साधनसामग्री अनुदान देण्याची तरतूद आहे. ग्रंथालयांना काही विशेष कामानिमित्त वर्गवारीप्रमाणे विशेष अनुदान दिले जाते.

सार्वजनिक ग्रंथालयाची संख्या दर्शविणारा तक्ता

तक्ता ८ TABLE VIII

वर्ष Year	मुंबई विभाग (1)				पुणे विभाग (2)				नागपूर विभाग (3)			
	अ A	ब B	क C	ड D	अ A	ब B	क C	ड D	अ A	ब B	क C	ड D
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2021-2022 (प्रत्यक्ष)	74	168	220	124	98	620	1297	954	27	126	393	509
2022-2023 (अपेक्षित)	74	168	220	124	98	622	1297	955	27	126	393	509
2023-2024 (अंदाजे)	94	168	232	162	128	663	1305	923	47	134	395	539

वर्ष Year	औरंगाबाद विभाग (4)				अमरावती विभाग (5)			
	अ A	ब B	क C	ड D	अ A	ब B	क C	ड D
1	14	15	16	17	18	19	20	21
2021-2022 (प्रत्यक्ष)	57	677	1163	2153	28	284	607	983
2022-2023 (अपेक्षित)	57	677	1163	2154	28	285	608	984
2023-2024 (अंदाजे)	99	715	1218	2098	43	314	617	978

वर्ष Year	नाशिक विभाग (6)				एकूण (7)				राज्यासाठी एकूण (8)
	अ A	ब B	क C	ड D	अ A	ब B	क C	ड D	
1	22	23	24	25	26	27	28	29	
2021-2022 (प्रत्यक्ष)	50	246	474	817	334	2121	4154	5540	12149
2022-2023 (अपेक्षित)	50	246	474	817	334	2121	4154	5540	12149
2023-2024 (अंदाजे)	65	278	487	807	476	2272	4254	5507	12509

टीप :--उच्च तंत्र शिक्षण विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक मराप्रं -२००९/ प्र.क्र.२३६/ साशि - ५, दिनांक २१ फेब्रुवारी २०१२ व शासन निर्णय क्रमांक मराप्रं -२०१२/ प्र.क्र.२५६/ साशि - ५, दिनांक २२ मार्च २०१३ तसेच शासन निर्णय क्रमांक मराप्रं - २०१२/ प्र.क्र.२५३/ २०१३/ साशि-५, दिनांक ७ जून २०१४ मधील अ. क्र. ३ अन्वये यापुढे नवीन ग्रंथालयांना मान्यता देण्यात येऊ नये, असा मा. मंत्रिमंडळाने निर्णय घेतला आहे.

महाराष्ट्र राज्यातील मध्यवर्ती आणि सार्वजनिक ग्रंथालयांना दिलेले किंवा दिले जाणारे अनुदान दर्शविणारा तक्ता

तक्ता-९ TABLE IX

(रुपये हजारात) / Rs. in thousands)

वर्ष	परिरक्षण अनुदान	इमारत अनुदान	साधनसामग्री अनुदान	विशेष अनुदान	राजा राममोहन रॉय ग्रंथालय प्रतिष्ठान यांस वर्गणी	इतर अनुदान	एकूण बेरीज
१	२	३	४	५	६	७	८
2021-2022 (प्रत्यक्ष)	1125150	-	-	-	0	-	1125150
2022-2023 (अपेक्षित)	1372135	-	-	-	30000	-	1402135
2023-2024 (अंदाजे)	2014992	500	1500	0	30000	-	2046992

(चार) कर्मचारीविषयक गोषवारा

(२) सार्वजनिक ग्रंथालये
पदे व वेतनमान दर्शविणारे विवरणपत्र

तक्ता १० TABLE X

पदनाम १	सुधारित वेतन मॅट्रीक्स मधील वेतनस्तर		पद संख्या	
	२		२०२२-२०२३ ३	२०२३-२०२४ ४
सार्वजनिक ग्रंथालये				
(एक) राजपत्रित--(गट-अ)				
ग्रंथालय संचालक	..	S-25	78800-209200	.. 1 1
ग्रंथालय उपसंचालक	..	S-20	56100-177500	.. 1 1
ग्रंथपाल	..	S-20	56100-177500	.. 3 3
(गट-ब)				
जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी	..	S-15	41800-132300	.. 44 44
सहायक ग्रंथालय संचालक	..	S-15	41800-132300	.. 7 7
लेखाधिकारी	..	S-16	44900-142400	.. 1 1
			एकूण	.. 52 52
दोन (अ) (गट क)				
जिल्हा ग्रंथपाल	..	S-14	38600-122800	.. 1 1
निरीक्षक	..	S-14	38600-122800	.. 21 21
तांत्रिक सहायक	..	S-14	38600-122800	.. 50 50
वितरण सहायक	..	S-14	38600-122800	.. 1 1
अधीक्षक	..	S-14	38600-122800	.. 2 2
लघुलेखक	..	S-14	38600-122800	.. 1 1
			..	76 76
दोन (ब) (गट-क)--				
मुख्य लिपिक	..	S-13	35400-112400	.. 14 14
वरिष्ठ लिपिक	..	S-8	25500-81100	.. 36 36
निर्गम सहायक	..	S-7	21700-69100	.. 10 10
लिपिक टंकलेखक	..	S-6	19900-63200	.. 90 90
वाहन चालक	..	S-6	19900-63200	.. 6 6
			..	156 156
			एकूण	.. 289 289

तक्ता १०--चालू TABLE X-- contd.

पदनाम १	सुधारित वेतन मॅट्रिक्स मधील वेतनस्तर		पदसंख्या				
	२		२०२२-२०२३ ३	२०२३-२०२४ ४			
(तीन) गट (ड)							
आलमारी परिचर	..	S-3	16600-52400	..	12	12	
पृथक्कार	..	S-3	16600-52400	..	14	14	
ग्रंथालय परिचर	..	S-3	16600-52400	..	1	1	
ग्रंथ बांधणीकार	..	S-3	16600-52400	..	4	4	
ग्रंथवाहक	..	S-3	16600-52400	..	3	3	
नाईक	..	S-3	16600-52400	..	2	2	
शिपाई	..	S-1	15000-47600	..	67	67	
चौकीदार	..	S-1	15000-47600	..	20	20	
हमाल	..	S-1	15000-47600	..	2	2	
माळी	..	S-1	15000-47600	..	1	1	
सफाई कामगार	..	S-1	15000-47600	..	3	3	
				एकूण	..	129	129
				एकूण	..	418	418

महालेखापालांचा लेखापरीक्षा अहवाल तसेच लोकलेखा समिती / सार्वजनिक उपक्रम समिती यांनी केलेल्या शिफारशी व या शिफारशींना अनुसरून ग्रंथालय संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकडून करण्यात आलेली कार्यवाही

लोकलेखा समिती व सार्वजनिक उपक्रम समितीच्या सध्याच्या कामकाजाबाबत सुधारणा करण्याच्या दृष्टीने भारताचे नियंत्रक आणि लेखापरीक्षक यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती गठित करण्यात आली होती. या शिफारशींवर शासनातर्फे विचार घेऊन त्यातील काही शिफारशी शासनाकडून स्वीकृत करण्यात येऊन यासंबंधी शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक भानिम-३१९३/२४५ लोलेस, दिनांक २४ मे १९९४ अन्वये शासनाकडून स्वीकृत मुद्द्यांबाबत कार्यवाहीसंबंधाने आदेश निर्गमित करण्यात आले.

संदर्भाधीन शासन निर्णय, दिनांक २४ मे १९९४ नुसार लेखा परीक्षा अहवाल, लोकलेखा समिती, सार्वजनिक उपक्रम समिती इत्यादींच्या शिफारशींवरील कार्यवाही व लेखा परिच्छेद / आदेश यावरील स्पष्टीकरणात्मक जापने पाठविण्यासंबंधीची कार्यवाही यांचा नियमित आढावा घेण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाकडून एक विभागीय लेखा परीक्षा समिती, शासन निर्णय, उच्च व तंत्रशिक्षण सेवायोजन विभाग क्रमांक लोलेस/१२९५/(१२-९४)/साशि-२, दिनांक १ मार्च १९९५ अन्वये गठित करण्यात आली असून या समितीच्या वेळोवेळी बैठका झाल्या आहेत. या अनुषंगाने प्रलंबित निरीक्षण अहवाल आणि परिच्छेद विधानसमा तारांकित/अतारांकित प्रश्न विधिमंडळाचे कामकाज, आश्वासने व सूचना याबाबत कार्यालयाची अद्ययावत माहिती शासनास प्राप्त व्हावी या हेतूने शासनाने विभागप्रमुखास एक मासिक विवरणपत्र सादर करण्याबाबत दंडक घातलेला असून प्रत्येक महिन्याच्या शेवटच्या तारखेस याबाबतचे मासिक विवरणपत्र ग्रंथालय संचालनालयातर्फे शासनास सादर करण्यात येते.

प्रलंबित निरीक्षण अहवाल आणि परिच्छेद यासंबंधी प्रलंबित आणि परिच्छेदाबाबतची पूर्तता करण्याबाबत तत्परतेने कार्यवाही सुरू असून त्याप्रमाणे वेळोवेळी महालेखापाल यांना संचालनालयाकडून कळविण्यात येते. शासनाने याबाबत विभागीय बैठका आयोजित केल्या होत्या. ग्रंथालय संचालनालयाने प्रलंबित प्रकरणांचा निपटारा करण्याच्या दृष्टिकोनातून केलेल्या कार्यवाहीबद्दल शासनाने समाधान व्यक्त केले आहे.

महालेखापाल यांनी प्रलंबित दर्शविलेला आणि त्याबाबतची सद्यःस्थिती दर्शविणारा निरीक्षण अहवाल / परिच्छेद याबाबतचा तक्ता

प्रलंबित निरीक्षण अहवालाची / परिच्छेदांची सद्यःस्थिती

महालेखापाल-१, महाराष्ट्र, मुंबई यांनी दिनांक ३१ डिसेंबर २०१७ पर्यंत प्रलंबित दर्शविलेले आणि त्याबाबत जून २०२२ अखेरची माहिती दर्शविणारे विवरणपत्र

प्रपत्र 'ब'

अ. क्र.	कालावधी	प्रलंबित निरीक्षण अहवाल	प्रलंबित लेखा परिच्छेदांची संख्या	निकाली काढलेल्या परिच्छेदांची संख्या	परिच्छेद वगळण्यासाठी ज्यांचे प्रस्ताव पाठविलेले आहेत अशा लेखा परिच्छेदांची सद्यःस्थिती
१	२	३	४	५	६
१	०१-१२-२०१० ते ३१-०३-२०१३	०	१	०	४ प्रलंबित परिच्छेद व २ प्रलंबित निरीक्षण अहवाल प्रस्ताव महालेखापाल कार्यालयाकडे पाठविलेले आहेत.
२	०१-०४-२०१३ ते ३१-१२-२०१७	०	५	२	
३	०१-०१-२०१७ ते ३१-०८-२०१८	२	-	-	
एकूण		२	६	२	

ग्रंथालय संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई - ३२.

विकास मंडळनिहाय प्रत्यक्ष खर्च सन २०२०-२१ (अनिवार्य)

(कार्यक्रम अंदाजपत्रक २०२३-२४ साठी आवश्यक असलेली माहिती)

मुख्यशीर्ष २२०५, कला व संस्कृती,		मागणी क्रमांक W-०४			(आकडे हजारांत)	
अ. क्र.	लेखाशीर्ष व सीआरसी कोड	विदर्भ	मराठवाडा	उर्वरित महाराष्ट्र	अविभाज्य	एकूण
१	२	३	४	५	६	७
१	(०१)(०१) ग्रंथालय संचालनालय, २२०५०२५१.	५७००	२८०४	३५५३१	०	४४०३५
२	(०२)(०१) शासकीय मध्यवर्ती, विभागीय व जिल्हा ग्रंथालये. २२०५०२७१.	३५५९५	२८८५२	११३०२६	०	१७७४७३
३	(०३)(०१) मध्यवर्ती जिल्हा व तालुका ग्रंथालयांना साहाय्य. २२०५०२९८.	१९५३७३	२८०११३	३९०७६४	०	८६६२५०
	(०३)(०२) राजा राममोहन रॉय प्रतिष्ठानसाठी अंशदान. २२०५०३०४.	०	०	०	०	०
	(०४) स्थानिक क्षेत्राखालील योजना					
४	(०४)(०१) ग्रामपंचायत ग्रंथालयांना सहायक अनुदान. २२०५११९६.	२८८	९६	१०००५	०	१०३८९
५	(०२)(०३) ग्रंथोत्सवाचे आयोजन करणे २२०५३५८२.	०	०	०	०	०
एकूण		२३६९५६	३११८६५	५४९३२६	०	१०९८१४८

ग्रंथालय संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई - ३२.

विकास मंडळनिहाय प्रत्यक्ष खर्च सन २०२१-२२ (अनिवार्य)

(कार्यक्रम अंदाजपत्रक २०२३-२४ साठी आवश्यक असलेली माहिती)

मुख्यशीर्ष - २२०५, कला व संस्कृती,		मागणी क्रमांक W-०४			(आकडे हजारांत)	
अ. क्र.	लेखाशीर्ष व सीआरसी कोड	विदर्भ	मराठवाडा	उर्वरित महाराष्ट्र	अविभाज्य	एकूण
१	२	३	४	५	६	७
१	(०१)(०१) ग्रंथालय संचालनालय, २२०५०२५१	७२२१	३९६६	३९६३९	०	५०८२६
२	(०२)(०१) शासकीय मध्यवर्ती, विभागीय व जिल्हा ग्रंथालये. २२०५०२७१.	३९१६९	३४१८८	१३१६४९	०	२०५००६
३	(०३)(०१) मध्यवर्ती जिल्हा व तालुका ग्रंथालयांना साहाय्य. २२०५०२९८.	२५६१४०	३४६९८२	५२२०२८	०	११२५१५०
	(०३)(०२) राजा राममोहन रॉय प्रतिष्ठानसाठी अंशदान. २२०५०३०४.	०	०	०	३००००	३००००
	(०४) स्थानिक क्षेत्राखालील योजना					
४	(०४)(०१) ग्रामपंचायत ग्रंथालयांना सहायक अनुदान. २२०५११९६.	१९१	५४	१५१८३	०	१५४२८
५	(०२)(०३) ग्रंथोत्सवाचे आयोजन करणेत २२०५३५८२	०	०	०	०	०
एकूण		३०२७२१	३८५१९०	७०८४९९	३००००	१४२६४९०

ग्रंथालय संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई - ४०० ००१

विकास मंडळनिहाय प्रत्यक्ष खर्च सन २०२०-२१ (कार्यक्रम)

(कार्यक्रम अंदाजपत्रक २०२३-२४ साठी आवश्यक असलेली माहिती)

मुख्यशीर्ष २२०५, कला व संस्कृती,

मागणी क्रमांक W-०४

(आकडे हजारांत)

अ. क्र.	लेखाशीर्ष व सीआरसी कोड	विदर्भ	मराठवाडा	उर्वरित महाराष्ट्र	अविभाज्य	एकूण
१	२	३	४	५	६	७
१	(०३)(०६) सार्वजनिक ग्रंथालयांना सहाय्यक अनुदाने (राज्य). २२०५१३५६.	०	०	०	०	०
२	(०३)(०७) राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालय व सहा विभागीय ग्रंथालयांकडून फिरते ग्रंथालय सेवा देणे. २२०५३०४५.	०	०	०	०	०
३	(०३)(०८) ग्रंथालय संचालनालय व सहा सहाय्यक ग्रंथालय संचालक कार्यालयांचे संगणकीकरण. २२०५३०५४.	०	०	०	९४०	९४०
४	(०३)(०९) राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालयातील सेवांचे संगणकीकरण. २२०५३०६३.	०	०	०	०	०
एकूण		०	०	०	९४०	९४०

विकास मंडळनिहाय प्रत्यक्ष खर्च सन २०२०-२१ (कार्यक्रम)

(कार्यक्रम अंदाजपत्रक २०२३-२४ साठी आवश्यक असलेली माहिती)

मुख्यशीर्ष ४२०२, शिक्षण, क्रिडा, कला व सांस्कृतिक कार्य यावरील भांडवली खर्च

१०५, सार्वजनिक ग्रंथालये/ पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना

मागणी क्रमांक H-०८

(आकडे हजारांत)

अ. क्र.	लेखाशीर्ष व सीआरसी कोड	विदर्भ	मराठवाडा	उर्वरित महाराष्ट्र	अविभाज्य	एकूण
१	२	३	४	५	६	७
१	शासकीय विभागीय ग्रंथालयांच्या नवीन इमारतीचे बांधकाम व अंतर्गत दुरुस्ती ५३-मोठी बांधकामे. ४२०२०४८२.	०	०	०	०	०
एकूण		०	०	०	०	०

ग्रंथालय संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई - ४०० ००१

विकास मंडळनिहाय प्रत्यक्ष खर्च सन २०२१-२२ (कार्यक्रम)

(कार्यक्रम अंदाजपत्रक २०२३-२४ साठी आवश्यक असलेली माहिती)

मुख्यशीर्ष २२०५, कला व संस्कृती,

मागणी क्रमांक W-०४

(आकडे हजारांत)

अ. क्र.	लेखाशीर्ष व सीआरसी कोड	विदर्भ	मराठवाडा	उर्वरित महाराष्ट्र	अविभाज्य	एकूण
१	२	३	४	५	६	७
१	(०३)(०६) सार्वजनिक ग्रंथालयांना सहाय्यक अनुदाने (राज्य). २२०५१३५६.	०	०	०	०	०
२	(०३)(०७) राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालय व सहा विभागीय ग्रंथालयांकडून फिरते ग्रंथालय सेवा देणे. २२०५३०४५.	०	०	०	०	०
३	(०३)(०८) ग्रंथालय संचालनालय व सहा सहाय्यक ग्रंथालय संचालक कार्यालयांचे संगणकीकरण. २२०५३०५४.	०	०	०	०	०
४	(०३)(०९) राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालयातील सेवांचे संगणकीकरण. २२०५३०६३.	०	०	०	०	०
५	(०३)(१०) एशियाटिक सोसायटी ग्रंथालय, मुंबई यांचा विकास. २२०५३४७५.	०	०	१००००	०	१००००
६	(०३)(११) मुंबई मराठी ग्रंथ संग्रहालयास दुर्मीळ ग्रंथ व हस्तलिखितांचे डिजिटायझेशन करण्यासाठी अनुदान. २२०५३६६२.	०	०	३००००	०	३००००
एकूण		०	०	४००००	०	४००००

विकास मंडळनिहाय प्रत्यक्ष खर्च सन २०२१-२२ (कार्यक्रम)

(कार्यक्रम अंदाजपत्रक २०२३-२४ साठी आवश्यक असलेली माहिती)

मुख्यशीर्ष ४२०२, शिक्षण, क्रिडा, कला व सांस्कृतिक कार्य यावरील भांडवली खर्च

१०५, सार्वजनिक ग्रंथालये/ पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना

मागणी क्रमांक H-०८

(आकडे हजारांत)

अ. क्र.	लेखाशीर्ष व सीआरसी कोड	विदर्भ	मराठवाडा	उर्वरित महाराष्ट्र	अविभाज्य	एकूण
१	२	३	४	५	६	७
१	शासकीय विभागीय ग्रंथालयांच्या नवीन इमारतीचे बांधकाम व अंतर्गत दुरुस्ती ५३-मोठी बांधकामे. ४२०२०४८२.	०	०	१०७६२	०	१०७६२
एकूण		०	०	१०७६२	०	१०७६२

येरवडा कारागृह मुद्रणालय, पुणे ४११ ००६